

عن عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ:

﴿لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي طَلَبِ الْعِلْمِ لَطَبُوهُ وَ لَوْ بِسَفْكِ الْمُهْجِ وَ خَوْضِ اللَّجَجِ﴾

الكافي، جلد ۱، صفحه ۳۵

امام خامنه‌ای مدظله العالی:

درس خواندن و تهذیب اخلاق و هوشیاری سیاسی همراه با تلاش‌های انقلابی،
وظائفی هستند که دختران و پسران این نسل باید آنها را هرگز فراموش نکنند. ۱۳۹۸/۹/۲۴

عنوان:

علت اظهار فی مقام الاضمار در «مَلِكِ النَّاسِ إِلَهِ النَّاسِ» چیست؟

شناسنامه مطلب	
e-b-28	کد مطلب
بلاغت / عدول	موضوع
کلام / توحید افعالی، انسان‌شناسی	موضوع مرتبط
علمی / ادبیات عرب / بلاغت / کمک آموزشی / جواهرالبلاغه / مثال و تطبیق	رده
اضمار فی مقام الاظهار، عدول، عطف بیان، فصل و وصل، سوره ناس، علامه طباطبایی (ره)، ابن عاشور	برچسب
	توضیحات

پایگاه تزکیه‌ای، علمی، بصیرتی و مهارتی نُمو

nomov.ir

ابن عاشور، از تکرار لفظ «ناس» استقلال را استفاده می‌کند:

و مَلِكِ النَّاسِ عطف بیان من رب النَّاسِ و كذلك إِلَه النَّاسِ فتكریر لفظ النَّاسِ دون اكتفاء بضمیره لأن عطف البیان يقتضي الإظهار ليكون الاسم المبيّن (بكسر الياء) مستقلا بنفسه لأن عطف البیان بمنزلة علم للاسم المبيّن (بالفتح).^۱

البته برخی از مفسرین، علت تکرار لفظ «ناس» را نکته دیگری می‌دانند:

و «النَّاس» را به صورت اسم ظاهر آورد با آنکه مقام، مقام ضمیر آوردن بود تا اشعار به ذمّ انسان باشد که فطرتش را فراموش کرده است با آنکه نایستی پروردگارش را که موصوف به آن موصوف سه‌گانه است فراموش می‌کرد.^۲

در پایان عبارت مرحوم علامه طباطبایی را در این باب نقل می‌کنیم:

بذلك يظهر أيضا وجه تكرار لفظ الناس من غير أن يقال: ربهم وإلههم فقد أشير به إلى أن كلا من الصفات الثلاث يمكن أن يتعلق بها العوذ وحدها من غير ذكر الآخرين لاستقلالها و لله الأسماء الحسنى جميعا، و للقوم في توجيه اختصاص هذه الصفات و سائر ما مر من الخصوصيات وجوه لا تغني شيئا.^۳

۱ - التحرير و التنوير، ج ۳۰، ص: ۵۵۵

۲ - ترجمه تفسیر بیان السعادة فی مقامات العبادة، ج ۱۴، ص: ۶۷۷

۳ - الميزان في تفسير القرآن، ج ۲۰، ص: ۳۹۶